

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 186 (XXX) — Nr. 946

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 8 noiembrie 2018

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>	<u>Pagina</u>
ACTE ALE SENATULUI		
19. — Decizie privind asigurarea conducerii Senatului în perioada 8—9 noiembrie 2018	1	Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 92/2014 pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea unor acte normative 4–7
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		
Decizia nr. 400 din 19 iunie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori	2–3	Decizia nr. 495 din 17 iulie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 4 teza întâi, art. 11 alin. (2), art. 16, art. 17 alin. (1) lit. a), art. 21, art. 31 alin. (1) și art. 32 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, precum și ale art. 3 alin. (2) din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997 8–12
Decizia nr. 405 din 19 iunie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 47 (cu referire la pct. 4 lit. C din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2009 privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2014 pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea unor acte normative, precum și ale art. II alin. (4) din Legea nr. 124/2015 privind aprobarea		Decizia nr. 504 din 17 iulie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 55 alin. 1 din Codul familiei, în redactarea anterioară modificării acestora prin Legea nr. 288/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 4/1953 — Codul familiei 13–15

ACTE ALE SENATULUI

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENATUL

DECIZIE

**privind asigurarea conducerii Senatului
în perioada 8—9 noiembrie 2018**

În conformitate cu prevederile art. 39 alin. (2) din Regulamentul Senatului, aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 28/2005, republicat, cu modificările și completările ulterioare,

președintele Senatului d e c i d e:

Articol unic. — În perioada 8—9 noiembrie 2018, conducerea Senatului va fi asigurată de domnul senator Iulian-Claudiu Manda, vicepreședinte al Senatului.

PREȘEDINTELE SENATULUI
CĂLIN-CONSTANTIN-ANTON POPESCU-TĂRICEANU

București, 6 noiembrie 2018.
Nr. 19.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 400

din 19 iunie 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ionița Cochintu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Luminița Nicolescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, excepție ridicată de Lup Adrian Dumitru în Dosarul nr. 6.309/176/2015 al Judecătoria Alba Iulia și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.398D/2016.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca inadmisibilă. În acest sens arată că, într-o cauză similară, Curtea Constituțională a reținut că pretinsa neconstituționalitate este dedusă dintr-o omisiune de reglementare, respectiv aceea de a nu fi incluse în rândul consumatorilor și persoanele juridice, aspect care excedează competenței instanței de contencios constituțional.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 22 iunie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 6.309/176/2015, **Judecătoria Alba Iulia a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori**, excepție ridicată de Lup Adrian Dumitru într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cereri prin care se solicită anularea parțială a unor contracte de credit și de garanție imobiliară, precum și a actelor adiționale aferente.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține, în esență, că prevederile criticate sunt contrare art. 16 și art. 21 alin. (3) din Constituție, deoarece, în sfera consumatorilor, în sensul Legii nr. 193/2000, nu sunt incluse și persoanele juridice, pentru a fi susceptibile de a avea calitatea de consumator în cadrul unui contract de credit încheiat cu

profesionistul, definit la art. 2 alin. (2) din legea menționată. Astfel, se încalcă egalitatea în fața legii și dreptul de a beneficia de un proces echitabil, având în vedere că o acțiune de constatare a caracterului abuziv al unor clauze contractuale ar fi deschisă, în sensul prevederilor Legii nr. 193/2000, numai consumatorului persoană fizică.

6. **Judecătoria Alba Iulia** opinează în sensul respingerii excepției de neconstituționalitate ca lipsită de interes, având în vedere că reclamant în prezenta cauză este o persoană fizică, iar nu un profesionist. În acest context, existența vreunei discriminări între persoanele fizice și cele juridice în cuprinsul definiției noțiunii de consumator, constând în restrângerea exercițiului dreptului de a promova o acțiune în justiție pentru constatarea caracterului abuziv al unui contract de credit în temeiul Legii nr. 193/2000 doar la sfera persoanelor fizice, nu justifică un interes personal al reclamantului în invocarea excepției de neconstituționalitate a art. 2 din Legea nr. 193/2000 din perspectiva enunțată de reclamant.

7. Potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, sens în care menționează jurisprudența Curții Constituționale în materia principiului egalității.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze prezenta excepție.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum reiese din încheierea de sesizare, îl constituie prevederile art. 2 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 543 din 3 august 2012, care au următorul cuprins: „(1) Prin consumator se înțelege orice persoană fizică sau grup de persoane fizice constituite în asociații, care, în temeiul unui contract care intră sub incidența prezentei legi, acționează în scopuri din afara activității sale comerciale, industriale sau de producție,

artizanale ori liberale. (2) Prin profesionist se înțelege orice persoană fizică sau juridică autorizată, care, în temeiul unui contract care intră sub incidența prezentei legi, acționează în cadrul activității sale comerciale, industriale sau de producție, artizanale ori liberale, precum și orice persoană care acționează în același scop în numele sau pe seama acesteia.”

12. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale sunt invocate prevederile constituționale ale art. 16 privind egalitatea și art. 21 alin. (3) cu privire la dreptul părților la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că instanța de contencios constituțional s-a mai pronunțat asupra dispozițiilor art. 2 alin. (1) din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, prin raportare la critici relativ asemănătoare. Astfel, prin Decizia nr. 621 din 12 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 487 din 17 iulie 2012, Curtea a reținut că autorul acesteia critica modalitatea de redactare a prevederilor art. 2 alin. (1) din Legea nr. 193/2000, susținând că definiția noțiunii de „consumator” ar trebui să includă și persoana juridică, atunci când aceasta este parte la încheierea unor contracte comerciale ce pot intra sub sfera actului normativ criticat. Așadar, pretinsa neconstituționalitate era dedusă dintr-o omisiune de reglementare, pe care, însă, Curtea Constituțională nu o poate complini, întrucât, potrivit art. 61 din Constituție, „Parlamentul este (...) unica autoritate legiuitoare a țării”, modificarea sau completarea normelor juridice fiind atribuții exclusive ale acestuia. În acest sens a statuat instanța de contencios constituțional și prin Decizia nr. 1.129 din 16 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 776 din 19 noiembrie 2008.

14. Totodată, Curtea reține că potrivit art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, „Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care **are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia**”.

18. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori, excepție ridicată de Lup Adrian Dumitru în Dosarul nr. 6.309/176/2015 al Judecătoriei Alba Iulia.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Alba Iulia și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 19 iunie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Ionița Cochintu

15. Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, spre exemplu Decizia nr. 773 din 10 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 34 din 18 ianuarie 2016, Decizia nr. 438 din 8 iulie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 600 din 12 august 2014, sau Decizia nr. 465 din 23 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 788 din 29 octombrie 2014, legătura cu soluționarea cauzei, în sensul art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, presupune atât aplicabilitatea textului criticat în cauza dedusă judecării, cât și necesitatea invocării excepției de neconstituționalitate în scopul restabilirii stării de legalitate, condiții ce trebuie întrunite cumulativ, pentru a fi satisfăcute exigențele pe care le impun aceste dispoziții legale, în privința pertinentei excepției de neconstituționalitate în desfășurarea procesului. Prin urmare, condiția relevanței excepției de neconstituționalitate, respectiv a incidenței textului de lege criticat în soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței judecătorești, nu trebuie analizată *in abstracto*, ci trebuie verificat în primul rând interesul procesual al invocării excepției de neconstituționalitate, mai ales din prisma efectelor unei eventuale constatări a neconstituționalității textului de lege criticat.

16. Or, raportat la speța de față, Curtea observă că autorul excepției de neconstituționalitate este o persoană fizică, iar nu o persoană juridică pe care dorește să o includă în sfera consumatorilor, în sensul Legii nr. 193/2000, pentru a avea calitatea de consumator în cadrul unui contract de credit încheiat cu profesionistul, astfel cum este definit la art. 2 alin. (2) din legea menționată, așadar nefiind justificată o asemenea critică de neconstituționalitate pentru desfășurarea procesului aflat pe rolul instanței de judecată și pentru lămurirea cauzei sub toate aspectele.

17. Față de această împrejurare, Curtea constată că nu sunt îndeplinite condițiile cumulative prevăzute de art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, întrucât, chiar și în eventualitatea unei admiteri a excepției de neconstituționalitate a prevederilor criticate, aceasta nu ar prezenta relevanță pentru autorul acesteia și nu ar produce efecte în ceea ce îl privește, neavând incidență în cauză din perspectiva criticii, fapt ce duce la respingerea excepției de neconstituționalitate ca inadmisibilă.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 405

din 19 iunie 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 47 (cu referire la pct. 4 lit. C din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2009 privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2014 pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea unor acte normative, precum și ale art. II alin. (4) din Legea nr. 124/2015 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 92/2014 pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea unor acte normative

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ionița Cochintu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Luminița Nicolescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 47 (cu referire la pct. 4 lit. C din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2009 privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2014 pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea unor acte normative, precum și ale art. II alin. (4) din Legea nr. 124/2015 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 92/2014 pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea unor acte normative, excepție ridicată de Societatea N&D Belvedere — S.R.L. din Râmnicu Sărat în Dosarul nr. 20.256/3/2016 al Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.848D/2016.

2. La apelul nominal se prezintă, pentru partea Oficiului Național pentru Jocuri de Noroc, doamna consilier juridic Daniela Hudelcu, cu delegație depusă la dosar. Lipsesc autoarea excepției de neconstituționalitate. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Curtea dispune a se face apelul și în dosarele nr. 2.674D/2016 și nr. 357D/2017 având ca obiect excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. I pct. 47 (cu referire la pct. 4 lit. C din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2009 privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2014 pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea unor acte normative, precum și ale art. II alin. (4) din Legea nr. 124/2015 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 92/2014 pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea unor acte normative, excepție ridicată de Societatea Crisval Electronic Games — S.R.L. din Bascov în Dosarul nr. 4.817/3/2016 al Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal și de Societatea Club Biliard I&SV — S.R.L. din Buzău în Dosarul nr. 20.263/3/2016 al

Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal.

4. La apelul nominal se prezintă, pentru partea Oficiului Național pentru Jocuri de Noroc, doamna consilier juridic Daniela Hudelcu, cu delegație depusă la dosar. Lipsesc autoarele excepției de neconstituționalitate. Procedura de citare este legal îndeplinită.

5. Magistratul-asistent referă asupra cauzelor și arată că, în toate dosarele menționate, partea Oficiului Național pentru Jocuri de Noroc a depus note scrise prin care solicită respingerea excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată.

6. Curtea, din oficiu, pune în discuție problema conexării dosarelor. Partea prezentă și reprezentantul Ministerului Public arată că sunt de acord cu măsura conexării cauzelor.

7. Curtea, având în vedere obiectul cauzelor, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea dosarelor nr. 2.674D/2016 și nr. 357D/2017 la Dosarul nr. 1.848D/2016, care este primul înregistrat.

8. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul părții prezente care solicită respingerea excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată și arată că asupra prevederilor criticate instanța de contencios constituțional s-a mai pronunțat în raport de motivări și prevederi constituționale similare, sens în care menționează jurisprudența Curții Constituționale în materie. Totodată, arată că prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2014 s-a instituit obligația plății taxei pe viciu odată cu plata taxei de licență, iar prin Legea nr. 124/2015 s-a modificat numai modalitatea de achitare a acesteia.

9. Având cuvântul, reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată, având în vedere jurisprudența Curții Constituționale în materie, precum și faptul că nu au intervenit elemente noi care să conducă la reconsiderarea acesteia.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

10. Prin încheierile din 9 septembrie 2016 și 1 noiembrie 2016 și prin Sentința civilă nr. 6.207 din 2 noiembrie 2016, astfel cum a fost îndreptată prin Încheierea din 14 februarie 2017, pronunțate în dosarele nr. 20.256/3/2016, nr. 4.817/3/2016 și nr. 20.263/3/2016, **Tribunalul București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 47 (cu referire la pct. 4 lit. C din anexa**

la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2009 privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2014 pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea unor acte normative, precum și ale art. II alin. (4) din Legea nr. 124/2015 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 92/2014 pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea unor acte normative, excepție ridicată de Societatea N&D Belvedere — S.R.L. din Râmnicu Sărat, de Societatea Crisval Electronic Games — S.R.L. din Bascov și de Societatea Club Biliard I&SV — S.R.L. din Buzău, în cauze având ca obiect soluționarea unor cereri prin care se solicită obligarea Oficiului Național pentru Jocuri de Noroc să soluționeze contestațiile formulate și anularea unor decizii privind taxa de viciu pentru jocurile de noroc.

11. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autoarea acesteia susține, în esență, că prevederile criticate sunt contrare art. 44 și art. 56 alin. (2) din Constituție, deoarece instituie taxa pe viciu în sarcina organizatorului jocurilor de noroc tip *slot machine*, iar taxarea fiecărui aparat de joc de acest tip se suprapune cu taxa percepută pentru autorizarea fiecărui aparat de joc, astfel că societățile organizatoare de astfel de tipuri de jocuri sunt taxate în mod dublu, aspect ce este de natură a aduce atingere și art. 16 din Constituție prin prisma defavorizării agentului economic organizator de jocuri de noroc.

12. Tribunalul București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal opinează în sensul că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În materia stabilirii taxelor, legiuitorul se bucură de o marjă mare de apreciere și are posibilitatea de a reglementa perceperea și quantumul acestora, fiind suveran în a stabili modalitățile și procedurile privind realizarea obligațiilor contribuabililor. Astfel, dispozițiile criticate nu sunt de natură să atragă îngrădirea drepturilor conferite de Constituție, mecanismul astfel instituit fiind în acord și cu jurisprudența Curții Constituționale în materie.

13. Potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actele de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

14. Guvernul, având în vedere jurisprudența Curții Constituționale în materie, apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, în raport cu prevederile constituționale ale art. 16, art. 44 și art. 56 și, inadmisibilă, în raport cu art. 115 alin. (4) din Constituție, deoarece față de aceste prevederi constituționale nu este motivată pretinsa neconstituționalitate.

15. Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actele de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului, notele scrise depuse, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

16. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze prezenta excepție.

17. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. I pct. 47 (cu referire la pct. 4 lit. C din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2009 privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2014 pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 957 din 30 decembrie 2014, precum și ale art. II alin. (4) din Legea nr. 124/2015 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 92/2014 pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 407 din 9 iunie 2015. Dispozițiile criticate au următorul cuprins:

— Art. I pct. 47 (cu referire la pct. 4 lit. C din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2009) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2014: „**Art. I.** — Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2009 privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 439 din 26 iunie 2009, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 246/2010, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează: [...]”

47. La anexă, punctul 4 se modifică și va avea următorul cuprins:

4. Taxe speciale: [...]

C. Taxa de viciu pentru jocurile de noroc caracteristice *slot-machine*: 400 euro/post autorizat/an, care se achită de organizator odată cu taxa de licență.”;

— Art. II alin. (4) din Legea nr. 124/2015: „De la data intrării în vigoare a prezentei legi, operatorii jocului tip *slot-machine*, astfel cum este definit la art. 10 alin. (1) lit. e) pct. (i) și (iii) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2009, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 246/2010, cu modificările și completările ulterioare, au obligația de a achita taxa de viciu în tranșe trimestriale, odată cu plata autorizației.”

18. Dispozițiile art. I pct. 47 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2014 au fost abrogate prin art. I pct. 29 din Legea nr. 124/2015 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 92/2014 pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea unor acte normative. Însă, având în vedere conținutul normativ al acestora, precum și Decizia Curții Constituționale nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, Curtea urmează a exercita controlul de constituționalitate asupra prevederilor criticate, astfel cum au fost menționate prin actele de sesizare.

19. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale sunt invocate prevederile constituționale ale art. 16 privind egalitatea în drepturi, art. 44 referitor la dreptul de proprietate privată, art. 56 alin. (2) cu privire la așezarea justă a sarcinilor fiscale și art. 115 alin. (4) referitor la condițiile adoptării ordonanțelor de urgență.

20. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, în susținerea acesteia, sunt formulate atât critici de neconstituționalitate extrinsecă, cât și intrinsecă și care au mai format obiectul controlului de constituționalitate.

21. Curtea observă că, în ceea ce privește invocarea dispozițiilor constituționale ale art. 115 alin. (4) referitor la condițiile adoptării ordonanțelor de urgență, autoarele excepției de neconstituționalitate nu motivează, în concret, în ce constă pretinsa încălcare a acestora prin normele legale criticate. În acest context, Curtea are în vedere jurisprudența sa cu privire la

structura inerentă și intrinsecă a oricărei excepții de neconstituționalitate, care cuprinde 3 elemente, respectiv: textul contestat din punctul de vedere al constituționalității, textul de referință pretins încălcat, precum și motivarea de către autorul excepției a relației de contrarietate existente între cele două texte, cu alte cuvinte, motivarea neconstituționalității textului criticat. În condițiile în care primul element al excepției se circumscrie fie simplei indicări a textului pretins neconstituțional, fie menționării conținutului său normativ, iar cel de-al doilea indicării textului sau principiului constituțional pretins încălcat, elemente ce pot fi determinate absolut, al treilea element comportă un anumit grad de relativitate determinat tocmai de caracterul său subiectiv, astfel încât motivarea în sine a excepției, ca element al acesteia, nu este neapărat un criteriu material sau cantitativ, ci, dimpotrivă, ea rezultă din dinamica primelor elemente. Prin urmare, materialitatea motivării excepției nu este o condiție *sine qua non* a existenței acesteia (a se vedea Decizia nr. 1.313 din 4 octombrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 12 din 6 ianuarie 2012).

22. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate extrinsecă raportată la prevederile art. 115 alin. (4) din Constituție referitor la condițiile în care se pot adopta ordonanțe de urgență, Curtea reiterează jurisprudența sa și reține că, prin Decizia nr. 72 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 489 din 28 iunie 2017, paragrafele 27—30, a constatat că aceasta este neîntemeiată, deoarece în preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 92/2014 sunt expuse elementele care au condus la adoptarea unor măsuri în materie pe calea delegării legislative.

23. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2014 a fost adoptată având în vedere Scrisoarea de punere în întârziere — încălcarea nr. 2013/4216 a Comisiei Europene, „prin care se atrage atenția asupra anumitor dispoziții din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2009 privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc, care par să ridice probleme de compatibilitate cu principiile fundamentale ale libertății de a presta servicii, reglementate de articolul 56 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene”, și în care se formulează „obiecții cu privire la lipsa de coerență a cadrului juridic românesc privind jocurile de noroc”, astfel că, prin această ordonanță de urgență, se propun reglementări legislative care să evite încălcarea prevederilor Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene, dar, în același timp, să servească intereselor consacrate prin monopolul de stat în domeniul jocurilor de noroc. Totodată, având în vedere necesitatea instituirii unor măsuri fiscale privind asigurarea surselor de finanțare a dezvoltării economice și ținând cont de faptul că taxa de autorizare percepută organizatorilor de jocuri de noroc este nemodificată din anul 2009, se impune modificarea nivelului de taxare a operatorilor economici din domeniul jocurilor de noroc.

24. Astfel, în conformitate cu dispozițiile art. 148 alin. (4) din Constituție, autoritățile statului român s-au angajat să garanteze ducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din tratatele constitutive ale Uniunii Europene, din reglementările comunitare cu caracter obligatoriu și din actul de aderare. În acest sens, Guvernul este abilitat din punct de vedere constituțional ca, prin mijloacele pe care le are la îndemână, să garanteze îndeplinirea obligațiilor României față de Uniunea Europeană. Ca atare, folosirea ordonanțelor de urgență pentru punerea de acord a legislației naționale cu cea europeană în situația în care este iminentă declanșarea procedurii de infringement în fața Curții de Justiție este pe deplin constituțională.

25. Totodată, prin Decizia nr. 501 din 4 iulie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 26 din 11 ianuarie 2018, paragraful 17, Curtea a arătat că, în ceea ce privește dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 92/2014, cu ocazia adoptării acesteia, pe lângă măsurile concrete instituite cu privire la organizarea și exploatarea jocurilor de noroc, s-a dat posibilitatea organizatorilor jocurilor de noroc să renunțe la activitatea desfășurată, dacă nu sunt de acord cu noile condiții de autorizare și de licențiere, cu îndeplinirea unor condiții cumulative. Astfel, potrivit art. 1 pct. 41 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2014, care modifică art. 27 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2009, „în situația în care operatorii economici care dețin licență de organizare a jocurilor de noroc valabilă la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență nu doresc continuarea activității pentru care au fost licențiați, pentru oprirea activității trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții: a) notifică renunțarea în termen de 120 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență la O.N.J.N. (Oficiul Național pentru Jocuri de Noroc) și la organele fiscale responsabile cu administrarea din punct de vedere fiscal a acestora; b) anexează la notificare o declarație a administratorului operatorului economic din care să rezulte modalitatea de conservare, dezafectare sau vânzare a mijloacelor de joc care au fost utilizate în scopul pentru care a fost emisă autorizația pentru exploatarea jocurilor de noroc; c) achită taxa aferentă autorizațiilor pentru exploatarea jocurilor de noroc prevăzute de legislația în vigoare la momentul acordării acestora, în cuantumul și la termenul stabilit prin decizia Comitetului de Supraveghere al O.N.J.N. (Oficiului Național pentru Jocuri de Noroc).”

26. În materia jocurilor de noroc trebuie luată în considerare jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene în domeniul libertății de a presta servicii, prevăzută de art. 49 CE [actualul art. 56 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene]. Astfel, prin Hotărârea din 3 iunie 2010, pronunțată în Cauza C-258/08, *Ladbroke's Betting & Gaming Ltd, Ladbroke's International Ltd împotriva Stichting de Nationale Sporttotalisator*, Curtea de Justiție a Uniunii Europene și-a reconfirmat jurisprudența potrivit căreia, în domeniul reglementării jocurilor de noroc, statele membre dispun de o marjă foarte largă de acțiune. Totodată, Curtea a fixat criteriile pe care instanțele naționale trebuie să le aibă în vedere în contextul verificărilor privind aptitudinea reglementării naționale de a limita dependența de jocurile de noroc și de a preveni fraudă în domeniu. Instanța europeană a decis că obiectivul principal urmărit de reglementarea națională trebuie să fie lupta împotriva criminalității, mai precis protecția consumatorilor de jocuri de noroc împotriva fraudelor săvârșite de operatori. Curtea a precizat că o legislație națională destinată să limiteze activitatea operatorilor de jocuri de noroc, în scopul limitării dependenței de jocurile de noroc și pentru a preveni fraudă, este, în principiu, compatibilă cu dreptul european (a se vedea Decizia nr. 1.344 din 13 octombrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 32 din 16 ianuarie 2012).

27. Cu privire la pretinsa încălcare a dreptului de proprietate, Curtea reține că, potrivit prevederilor constituționale ale art. 44 alin. (1), dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului sunt garantate. Conținutul și limitele acestor drepturi sunt stabilite de lege, iar, potrivit art. 56 alin. (1), cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice. Astfel, prevederile criticate se circumscriu atât cerințelor constituționale care statuează limitele unor drepturi, cât și obligațiilor corelative ce decurg din Legea fundamentală.

28. În ceea ce privește pretinsa încălcare a prevederilor constituționale privind așezarea justă a sarcinilor fiscale, Curtea observă că normele criticate sunt o aplicare a dispozițiilor constituționale menționate, întrucât cetățenii și, implicit, persoanele juridice (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 485 din 23 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 539 din 20 iulie 2015, paragraful 27) au îndatorirea fundamentală de a contribui, prin impozite și taxe, la cheltuielile publice. Existența unei obligații exprese a fiecărui cetățean sau persoană juridică de a contribui prin impozite și taxe la cheltuielile publice, prevăzută la art. 56 alin. (1) din Constituție, și a unei obligații a statului de a proteja interesele naționale în activitatea financiară este justificată de necesitatea asigurării certitudinii în constituirea ritmică a resurselor financiare ale statului. Astfel, este în afară de orice îndoială că încasarea impozitelor și taxelor constituie sursa principală de venituri a statului, fiind una dintre expresiile cele mai evidente ale apărării intereselor naționale pe plan financiar. Numai dacă dispune de aceste resurse bugetare, statul va fi în măsură să își îndeplinească obligațiile sale față de cetățeni și agenții economici, astfel cum sunt prevăzute de Legea fundamentală (în acest sens, a se vedea Decizia nr. 501 din 4 iulie 2017, paragraful 20).

29. Cu privire la susținerea potrivit căreia prevederile criticate sunt de natură a aduce atingere și art. 16 din Constituție prin prisma așezării juste a sarcinilor fiscale, respectiv ca urmare a instituirii unor duble taxe și a defavorizării agentului economic organizator de jocuri de noroc, Curtea, în jurisprudența sa (spre exemplu, Decizia nr. 72 din 28 februarie 2017, paragraful 39), a reținut că aceasta este neîntemeiată, întrucât nu se poate vorbi despre încălcarea principiului egalității decât atunci când se aplică un tratament diferențiat unor situații egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă. Or, nu este cazul în privința reglementărilor criticate în speța de față, deoarece acestea nu trebuie privite în mod izolat, ci trebuie avută în vedere întreaga

legislație în materia jocurilor de noroc, respectiv atât aspectele particulare ale fiecărui tip de joc de noroc, cât și aspectele generale.

30. Față de cele prezentate, precum și față de considerentele de principiu reținute de Curtea Constituțională în jurisprudența sa, și reiterate, spre exemplu, prin Decizia nr. 45 din 17 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 366 din 27 mai 2015, paragraful 18, potrivit cărora fiscalitatea trebuie să fie nu numai legală, ci și proporțională, rezonabilă, echitabilă și să nu diferențieze impozitele pe criteriul grupelor sau categoriilor de cetățeni, Curtea constată că prevederile criticate îndeplinesc cerințele constituționale cuprinse în prevederile invocate în susținerea excepției.

31. În acest context, Curtea reiterează faptul că statul, *in concreto* Guvernul, acționând în calitate de legiuitor delegat, dar și Parlamentul au marjă largă de apreciere în ceea ce privește reglementarea jocurilor de noroc, iar impunerea unor taxe, precum este cea criticată în speța de față, se circumscrie acestor statuări, mai ales că organizarea și exploatarea activității de jocuri de noroc pe teritoriul României constituie monopol de stat (a se vedea art. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2009).

32. Față de cele prezentate, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 47 (cu referire la pct. 4 lit. C din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2009 privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2014 pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea unor acte normative, precum și ale art. II alin. (4) din Legea nr. 124/2015 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 92/2014 pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea unor acte normative, în raport cu prevederile constituționale ale art. 16, art. 44, art. 56 alin. (2) și art. 115 alin. (4), urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

33. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea N&D Belvedere — S.R.L. din Râmnicu Sărat, de Societatea Crisval Electronic Games — S.R.L. din Bascov și de Societatea Club Biliard I&SV — S.R.L. din Buzău în dosarele nr. 20.256/3/2016, nr. 4.817/3/2016 și nr. 20.263/3/2016 ale Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art. I pct. 47 (cu referire la pct. 4 lit. C din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2009 privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2014 pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea unor acte normative, precum și ale art. II alin. (4) din Legea nr. 124/2015 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 92/2014 pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea unor acte normative sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului București — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 19 iunie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Ionița Cochintu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 495

din 17 iulie 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 4 teza întâi, art. 11 alin. (2), art. 16, art. 17 alin. (1) lit. a), art. 21, art. 31 alin. (1) și art. 32 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, precum și ale art. 3 alin. (2) din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Valentina Bărbățeanu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Luminița Nicolescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 4, art. 11 alin. (2), art. 16, art. 21 și art. 32 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și ale „art. 3 alin. (2) din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente”, excepție ridicată de Radu Guță în Dosarul nr. 16.272/3/2015 al Curții de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie și care constituie obiectul Dosarului nr. 2.018D/2016 al Curții Constituționale.

2. La apelul nominal răspunde, personal, autorul excepției de neconstituționalitate, constatându-se lipsa celorlalte părți. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul autorului excepției, care solicită admiterea acesteia. În acest sens arată că, în opinia sa, o lege care nu se aplică într-un termen rezonabil nu poate fi constituțională. Critică faptul că unica instanță care soluționează contestațiile împotriva deciziilor emise de entitățile investite este Tribunalul București. Susține că se încalcă dreptul de proprietate privată, întrucât se acordă o despăgubire parțială pentru bunurile care mai există în materialitatea lor, dar care nu pot fi restituite în natură. Consideră că legile retrocedării ar fi trebuit să aibă și o componentă morală. Invocă opinia separată la Decizia Curții Constituționale nr. 724 din 16 decembrie 2014. Reiterează, în esență, cele expuse în motivarea scrisă a excepției de neconstituționalitate, aflată la dosarul cauzei.

4. Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, apreciind că, față de practica în materie a Curții Constituționale, nu au apărut elemente noi care să justifice reconsiderarea jurisprudenței deja existente.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 28 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 16.272/3/2015 (925/2016), **Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 4, art. 11 alin. (2), art. 16, art. 21 și art. 32 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și ale „art. 3 alin. (2) din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente”, excepție ridicată de Radu Guță, într-o cauză având ca obiect soluționarea cererii de anulare a unei decizii de invalidare emise de Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor și menținerea hotărârii Comisiei locale de fond funciar Podgoria prin care s-a propus acordarea de despăgubiri pentru un teren solicitat în baza Legii fondului funciar nr. 18/1991.**

6. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorul acesteia susține că prevederile art. 4 raportat la art. 17 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 165/2013 încalcă dispozițiile art. 44 din Constituție, întrucât nu se pot considera nesoluționate, din punctul de vedere al dreptului de proprietate, cererile pentru care s-au emis hotărâri ale comisiilor județene, pentru care Instituția Prefectului a efectuat un control de legalitate, emițând un aviz de legalitate, înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013. Aceste hotărâri puteau fi atacate în justiție în termen de 30 de zile, ulterior acestea devenind definitive pentru toate părțile. Arată că trebuie avută în vedere autoritatea de lucru judecat și precizează că, prin analizarea suplimentară a dreptului de proprietate stabilit deja definitiv, se întârzie și mai mult soluționarea dosarelor.

7. În ceea ce privește art. 11 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 susține că încalcă, de asemenea, dreptul de proprietate privată. În opinia sa, cererile trebuie rezolvate pe cale administrativă, pentru că stabilirea unui termen pentru acțiune în justiție în cazul în care comisiile locale și județene de fond funciar nu își îndeplinesc îndatoririle menține preluarea abuzivă a terenurilor.

8. Autorul excepției consideră că și prevederile art. 16 raportat la art. 21 și art. 31 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 încalcă dispozițiile art. 44 din Constituție. Astfel, despăgubirea trebuie făcută în bani, nu în puncte. Despăgubirea poate fi acordată, în opinia sa, și în rate anuale, cu o limită minimă și maximă, dar, pentru a mai putea beneficia de despăgubiri și persoanele în vârstă, este necesară o plată imediată, cu o valoare minimă.

9. În ce privește art. 21 din Legea nr. 165/2013 susține că nesocotește dreptul de proprietate privată, întrucât despăgubirea trebuie stabilită la o valoare justă, în urma unei evaluări independente, și nu conform grilei notariale. Evaluările necontestate în termen, deci definitive, existente în dosarele întocmite înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, trebuie utilizate pentru despăgubirea în bani. În cazul stabilirii unei valori subevaluate se menține parțial preluarea abuzivă.

10. Referitor la prevederile art. 32 din Legea nr. 165/2013 arată că încalcă, de asemenea, dreptul de proprietate privată. În argumentarea acestei susțineri precizează că fostul proprietar trebuie să prezinte doar titlul de proprietate, statul trebuind să procure de la diversele instituții celelalte documente de care consideră că are nevoie pentru soluționarea cererii de retrocedare. Mai consideră că trebuie avută în vedere Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 41/2016 privind stabilirea unor măsuri de simplificare la nivelul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative.

11. Autorul excepției critică și prevederile „art. 3 alin. (2) din Legea nr. 247/2005”, tot prin prisma încălcării dreptului de proprietate privată. În acest sens arată că Legea nr. 247/2005 și Legea nr. 165/2013 specifică faptul că imobilele au fost preluate abuziv pentru că nu au fost respectate prevederile Constituției referitoare la exproprierea cu justă și prealabilă despăgubire. Limitarea reconstituirii dreptului de proprietate la 50 ha de proprietar deposedat menține parțial preluarea abuzivă, retrocedându-se mai puțin decât s-a preluat abuziv în 1949, în unele cazuri. De asemenea, stabilirea unor termene până la care pot fi depuse cereri de retrocedare nu este constituțională, întrucât se menține parțial preluarea abuzivă.

12. **Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie** apreciază că procedura specială reglementată de dispozițiile Legii nr. 165/2013 este conformă cu Hotărârea-pilot din 12 octombrie 2010, pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza *Maria Atanasiu și alții împotriva României*, iar măsurile adoptate de statul român se încadrează în sfera măsurilor cu caracter general a căror adoptare a fost sugerată de instanța europeană.

13. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

14. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate a prevederilor de lege criticate este neîntemeiată.

15. **Avocatul Poporului** consideră că prevederile de lege criticate din Legea nr. 165/2013 nu contravin dispozițiilor constituționale care garantează dreptul de proprietate privată, excepția de neconstituționalitate având acest obiect fiind neîntemeiată, iar excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 3 alin. (2) din Legea nr. 247/2005 este inadmisibilă, textul invocat fiind neidentificabil.

16. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile orale ale autorului excepției, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

17. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție,

precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

18. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie, potrivit încheierii de sesizare, prevederile art. 4, art. 11 alin. (2), art. 16, art. 21 și art. 32 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 278 din 17 mai 2013, și cele ale „art. 3 alin. (2) din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente”, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 653 din 22 iulie 2005. Cu privire la acest din urmă text de lege, Curtea observă că, în realitate, autorul excepției vizează art. 3 alin. (2) din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 8 din 12 ianuarie 2000, astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 3 din Titlul VI al Legii nr. 247/2005. În ceea ce privește art. 4 din Legea nr. 165/2013, Curtea constată că, în cauză, este incidentă doar teza întâi a acestuia, acțiunea introductivă de instanță fiind formulată ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, situația juridică particulară existentă în cauză încadrându-se în teza menționată. Curtea observă, totodată, că, din motivarea scrisă a excepției, rezultă că autorul acesteia critică și prevederile art. 17 alin. (1) lit. a) și art. 31 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, reținute de instanță în considerentele încheierii de sesizare, nu însă și în dispozitiv. Așadar, obiect al excepției îl reprezintă prevederile art. 4 teza întâi, art. 11 alin. (2), art. 16, art. 17 alin. (1) lit. a), art. 21 și art. 32 din Legea nr. 165/2013, precum și cele ale art. 3 alin. (2) din Legea nr. 1/2000 care, la data ridicării excepției, aveau următorul conținut normativ:

— Art. 4 teza întâi din Legea nr. 165/2013: *„Dispozițiile prezentei legi se aplică cererilor formulate și depuse, în termen legal, la entitățile investite de lege, nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi (...);”*

— Art. 11 alin. (2) din Legea nr. 165/2013: *„(2) În situația neîndeplinirii obligațiilor în termenul prevăzut la alin. (1) (1 ianuarie 2016, prorogat până la 1 ianuarie 2018 — s.n.), persoana care se consideră îndreptățită poate formula plângere la judecătoria în a cărei rază teritorială este situat terenul, în termen de 30 de zile. Hotărârea pronunțată de instanța judecătorească este supusă numai apelului. Plângerea este scutită de taxa judiciară de timbru.”;*

— Art. 16 din Legea nr. 165/2013: *„Cererile de restituire care nu pot fi soluționate prin restituire în natură la nivelul entităților investite de lege se soluționează prin acordarea de măsuri compensatorii sub formă de puncte, care se determină potrivit art. 21 alin. (6) și (7).”;*

— Art. 17 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 165/2013: *„(1) În vederea finalizării procesului de restituire în natură sau, după caz, în echivalent a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist, se constituie Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor, denumită în continuare Comisia Națională, care funcționează în subordinea Cancelariei Primului-Ministru și are, în principal, următoarele atribuții:*

a) validează/invalidază în tot sau în parte deciziile emise de entitățile investite de lege care conțin propunerea de acordare de măsuri compensatorii”;

— Art. 21 din Legea nr. 165/2013: *„(1) În vederea acordării de măsuri compensatorii pentru imobilele care nu pot fi restituite în natură, entitățile investite de lege transmit Secretariatului Comisiei Naționale deciziile care conțin propunerea de acordare de măsuri compensatorii, întreaga documentație care a stat la baza emiterii acestora și documentele care atestă situația*

juridică a imobilului obiect al restituirii la momentul emiterii deciziei, inclusiv orice înscrisuri cu privire la construcții demolate.

(2) Deciziile entităților investite de lege vor fi însoțite de înscrisuri care atestă imposibilitatea atribuirii în compensare totală sau parțială a unor alte imobile/bunuri/servicii disponibile deținute de entitatea investită de lege.

(3) Dispozițiile autorităților administrației publice locale emise potrivit Legii nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se transmit Secretariatului Comisiei Naționale după exercitarea controlului de legalitate de către prefect. Dispozițiile art. 11 alin. (1) și (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, rămân aplicabile.

(4) Comisiile județene de fond funciar și Comisia de Fond Funciar a Municipiului București pot propune Comisiei Naționale soluționarea cererilor de retrocedare prin acordare de măsuri compensatorii potrivit prezentei legi numai după epuizarea suprafețelor de teren agricol afectate restituirii în natură, identificate la nivel local.

(5) Secretariatul Comisiei Naționale, în baza documentelor transmise, procedează la verificarea dosarelor din punctul de vedere al existenței dreptului persoanei care se consideră îndreptățită la măsuri reparatorii. Pentru clarificarea aspectelor din dosar, Secretariatul Comisiei Naționale poate solicita documente în completarea entităților investite de lege, titularilor dosarelor și oricărui altor instituții care ar putea deține documente relevante.

(6) Evaluarea imobilului ce face obiectul deciziei se face prin aplicarea grilei notariale valabile la data intrării în vigoare a prezentei legi de către Secretariatul Comisiei Naționale și se exprimă în puncte. Un punct are valoarea de un leu.

(7) Numărul de puncte se stabilește după scăderea valorii actualizate a despăgubirilor încasate pentru imobilul evaluat conform alin. (6).

(8) Ulterior verificării și evaluării, la propunerea Secretariatului Comisiei Naționale, Comisia Națională validează sau invalidează decizia entității investite de lege și, după caz, aprobă punctajul stabilit potrivit alin. (7).

(9) În cazul validării deciziei entității investite de lege, Comisia Națională emite decizia de compensare prin puncte a imobilului preluat în mod abuziv.

(10) Prin excepție de la prevederile art. 17 alin. (1) lit. a) și art. 21 alin. (5) și (8), în cazul dosarelor ce conțin decizii ale entităților investite cu soluționarea notificărilor emise în executarea unor hotărâri judecătorești prin care instanțele s-au pronunțat irevocabil/definitiv asupra calității de persoane îndreptățite la măsuri compensatorii, Comisia Națională emite, la propunerea Secretariatului Comisiei Naționale, decizia de compensare prin numărul de puncte stabilit potrivit alin. (7).";

— Art. 31 alin. (1): „În termen de 3 ani de la emiterea deciziei de compensare prin puncte, dar nu mai devreme de 1 ianuarie 2017, deținătorul poate opta pentru valorificarea punctelor și în numerar.”;

— Art. 32 din Legea nr. 165/2013: „(1) Se instituie un termen de decădere în procedura administrativă, de 120 de zile, în care persoanele care se consideră îndreptățite pot completa cu înscrisuri dosarele depuse la entitățile investite de lege. Termenul curge de la data la care persoanei i se comunică în scris documentele necesare soluționării cererii sale.

(2) Termenul prevăzut la alin. (1) poate fi prelungit la cererea scrisă a persoanei care se consideră îndreptățită sau a reprezentantului legal, prin decizia conducătorului entității investite de lege sau a persoanei împuternicite de către acesta, o singură dată, pentru o perioadă de 60 de zile, în situația în care persoana care se consideră îndreptățită face dovada

efectuării unor demersuri privind completarea dosarului în raport cu alte instituții.

(3) Cererea de prelungire a termenului se va formula în interiorul termenului prevăzut la alin. (1) și va fi însoțită de dovada demersurilor întreprinse.

(4) Instituțiile deținătoare au obligația de a elibera, în termen de 30 de zile de la data înregistrării cererii, actele doveditoare solicitate.”;

— Art. 3 alin. (2) din Legea nr. 1/2000: „(2) Reconstituirea dreptului de proprietate pentru persoanele fizice prevăzute la art. 9 alin. (1) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se face pentru diferența dintre suprafața de 10 ha de familie și cea adusă în cooperativa agricolă de producție sau preluată prin legi speciale ori în orice mod de la membrii cooperatori, dar nu mai mult de 50 ha de proprietar deposedat.”

19. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, textele de lege criticate contravin art. 44 din Constituție, privind dreptul de proprietate privată.

20. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că art. 11 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 instituie dreptul persoanei care se consideră îndreptățită de a formula plângere la judecătoria în a cărei rază teritorială este situat terenul, în situația în care comisiile locale și județene de fond funciar sau, după caz, Comisia de Fond Funciar a Municipiului București nu soluționează cererea de restituire până la data de 1 ianuarie 2017, termen prelungit până la 1 ianuarie 2018. Autorul excepției susține că textul de lege menționat încalcă dreptul de proprietate privată, întrucât, în opinia sa, cererile trebuie rezolvate pe cale administrativă, pentru că „stabilirea unui termen pentru acțiunea în justiție (...) menține preluarea abuzivă a terenurilor”. Față de această critică, instanța de control constituțional reține că obiectul cauzei în cursul soluționării căreia a fost ridicată prezenta excepție de neconstituționalitate îl reprezintă cererea de anulare a unei decizii de invalidare emise de Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor și menținerea hotărârii Comisiei locale de fond funciar Podgoria prin care s-a propus acordarea de despăgubiri pentru un teren solicitat în baza Legii fondului funciar nr. 18/1991. Așadar, prevederile art. 11 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 nu sunt incidente în cauză, domeniul lor de aplicare fiind circumscris unei alte etape a procedurii de restituire a terenurilor agricole și forestiere, depășită în speța de față. Prevederile de lege criticate ar fi putut să fie supuse controlului de constituționalitate în ipoteza în care Comisia locală de fond funciar Podgoria, respectiv Comisia județeană Buzău, nu ar fi soluționat cererea de reconstituire a dreptului de proprietate formulată de reclamantul autor al excepției în termenul prevăzut de lege. În cauză, însă, autoritățile administrative menționate și-au îndeplinit această obligație, Comisia județeană de fond funciar Buzău emițând o hotărâre de validare a hotărârii Comisiei locale Podgoria și de aprobare a acordării de despăgubiri pentru o suprafață de teren de 7 ha. Prin urmare, nu se poate reține incidența în cauză a prevederilor art. 11 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, motiv pentru care excepția de neconstituționalitate având acest obiect va fi respinsă ca inadmisibilă, nefiind îndeplinită condiția legăturii cu cauza impusă de dispozițiile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992. De altfel, prin Decizia nr. 44 din 31 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 211 din 28 martie 2017, Curtea a constatat neconstituționalitatea prevederilor art. 11 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, potrivit cărora Comisiile locale și județene de fond funciar sau, după caz, Comisia de Fond Funciar a Municipiului București au obligația de a soluționa toate cererile de restituire, de a efectua punerile în posesie și de a elibera titlurile de proprietate până la data de 1 ianuarie 2018.

21. Curtea observă, în continuare, că autorul excepției critică prevederile art. 16 și art. 31 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, care instituie soluția acordării de măsuri compensatorii sub formă de puncte pentru situația în care restituirea în natură nu este posibilă. În legătură cu această critică, Curtea reține că, prin Decizia nr. 269 din 7 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 513 din 9 iulie 2014, instanța de contencios constituțional a apreciat că acestea constituie modalitatea prin care legiuitorul a înțeles să transpună în legislația națională exigențele impuse de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. În acest sens, Curtea Constituțională a reținut că Legea nr. 165/2013 a fost adoptată ca urmare a pronunțării de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului a Hotărârii-pilot din 12 octombrie 2010 în Cauza *Maria Atanasiu și alții împotriva României*, prin care a fost lăsată statului român o largă marjă de apreciere în privința mijloacelor prin care să îndeplinească obligațiile juridice impuse și să garanteze respectarea drepturilor patrimoniale sau să reglementeze raporturile de proprietate avute în vedere. Prin urmare, nu se poate reține critica referitoare la pretinsa nesocotire a dispozițiilor art. 44 din Constituție.

22. În ce privește art. 21 din Legea nr. 165/2013, autorul excepției susține că nesocotește dreptul de proprietate privată, întrucât despăgubirea trebuie stabilită la o valoare justă, în urma unei evaluări independente, și nu conform grilei notariale. Curtea a reținut, prin aceeași decizie mai sus citată, că scopul legiuitorului român a constat în introducerea, prin noul act normativ, a unui sistem unitar și previzibil de evaluare a imobilelor, respectiv prin aplicarea grilei notariale de la momentul intrării în vigoare a noii legi. În aceeași ordine de idei, Curtea a făcut referire și la Hotărârea din 29 aprilie 2014, pronunțată în Cauza *Preda și alții împotriva României* (paragraful 127), prin care instanța de la Strasbourg a reamintit că, în cazul privării de proprietate în sensul art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, imperative de interes general pot pleda pentru o despăgubire inferioară valorii reale de pe piață a bunului, cu condiția ca suma plătită să se raporteze în mod rezonabil la valoarea bunului [Hotărârea din 21 februarie 1986, pronunțată în Cauza *James și alții împotriva Regatului Unit*, paragraful 54, Hotărârea din 8 iulie 1986, pronunțată în Cauza *Lithgow și alții împotriva Regatului Unit*, paragraful 120, sau Hotărârea din 29 martie 2006, pronunțată în Cauza *Scordino împotriva Italiei* (nr. 1), paragraful 95 și următoarele]. Instanța de contencios constituțional a observat că, prin intermediul acestui nou sistem de calcul este, într-adevăr, posibil ca valoarea despăgubirilor acordate sub formă de puncte să fie inferioară celei rezultate prin aplicarea legislației anterioare în materie (Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989 și Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente) referitoare la stabilirea valorii de piață a imobilului de la data notificării, prin aplicarea standardelor internaționale de evaluare. Dar legiuitorul dispune de o largă marjă de apreciere în determinarea celor mai potrivite modalități prin care sunt acordate despăgubirile convenite în urma abuzurilor din regimul comunist, având obligația ca măsurile adoptate să respecte principiul proporționalității, așadar, să fie adecvate, rezonabile și să asigure un just echilibru între interesul individual și cel general, al societății. Astfel, dacă printre exemplele oferite de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cuprinsul Hotărârii-pilot din 12 octombrie 2010, menite să conducă la eficientizarea mecanismului intern de restituire a proprietăților, se numără și plafonarea despăgubirilor (paragraful 235), statul român a optat, în cadrul marjei de

apreciere de care dispune, să acorde integral despăgubiri, modificând însă doar sistemul de referință al evaluării.

23. În ceea ce privește prevederile art. 17 alin. (1) lit. a), Curtea reține că, prin Decizia nr. 686 din 26 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 68 din 27 ianuarie 2015, a constatat că acestea sunt constituționale în măsură în care nu se aplică deciziilor/dispozițiilor entităților investite cu soluționarea notificărilor, emise în executarea unor hotărâri judecătorești prin care instanțele s-au pronunțat irevocabil/definitiv asupra calității de persoane îndreptățite și asupra întinderii dreptului de proprietate. Or, în cauza de față, decizia inițială a entității investite de lege, respectiv a Comisiei locale de fond funciar Podgoria, invalidată ulterior prin decizia contestată în speță, emisă de Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor, nu este consecința unei hotărâri judecătorești prin care o instanță să se fi pronunțat definitiv/irrevocabil asupra calității de persoană îndreptățită și asupra întinderii propriu-zise a dreptului de proprietate al autorilor excepției. Așadar, nu se pune problema respingerii prezentei excepții de neconstituționalitate ca inadmisibilă, ca urmare a admiterii sale printr-o decizie precedentă, ci constituționalitatea textului ce formează obiect al acesteia poate fi examinată prin prisma criticilor formulate. Or, prin raportare la critici similare, Curtea s-a mai pronunțat cu privire la dispozițiile art. 17 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 165/2013, care reglementează atribuția Comisiei Naționale pentru Compensarea Imobilelor de a valida sau invalida decizia entității investite de lege care conține propunerea de acordare de măsuri compensatorii. Astfel, Curtea a reținut, prin Decizia nr. 269 din 7 mai 2014, paragrafele 46 și 47, că textul de lege care instituie această competență oferă un control suplimentar pentru asigurarea legalității dreptului recunoscut. Curtea a observat, sub acest aspect, în esență, că scopul unei verificări suplimentare față de cea realizată de entitatea investită îl constituie prevenirea unor situații generatoare de inechități, precum restituirea/atribuirea aceluiași bun imobil mai multor persoane care reclamau un drept propriu și exclusiv ori recunoașterea dreptului de proprietate altei persoane decât titularul stabilit ulterior pe cale judecătorească. De aceea, confirmarea cu certitudine sporită a unui drept nu constituie o nesocotire a dreptului de proprietate, din perspectiva speranței legitime de valorificare a acestuia, ci, dimpotrivă, o garanție a recunoașterii acestuia în mod just.

24. Totodată, Curtea a observat că, din Hotărârea-pilot pronunțată la 12 octombrie 2010 în Cauza *Maria Atanasiu și alții împotriva României*, se desprinde constatarea Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la existența, pe fondul vidului legislativ în materie, a numeroase situații de suprapunere de titluri de proprietate, ce au stat la originea multora dintre litigiile aduse în fața sa, ceea ce imprimă necesitatea rezolvării interne și a acestui aspect. O asemenea atribuție legală de control suplimentar, conferită unui organism central, răspunde astfel acestei cerințe, având scopul de a preveni cazuri similare și de a asigura legalitatea și stabilitatea circuitului civil. Curtea a mai observat, prin Decizia nr. 269 din 7 mai 2014, că nu se poate pune problema unor atingeri aduse unui drept câștigat, câtă vreme decizia/dispoziția entității investite cu soluționarea notificării, conținând propunerea de acordare a măsurilor reparatorii prin echivalent, chiar confirmată prin emiterea avizului de legalitate de către prefect, nu a produs efecte directe în patrimoniul persoanei îndreptățite la restituire. Aceasta, deoarece până la emiterea, după caz, a deciziei reprezentând titlul de despăgubire de către Comisia Centrală pentru Stabilirea Despăgubirilor — conform Legii nr. 247/2005 — sau a deciziei de compensare în puncte de către Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor — ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013 — persoana îndreptățită la restituire are o simplă

expectanță de a dobândi măsurile reparatorii instituite prin lege, iar nu un drept efectiv, concretizat într-un drept de creanță izvorât din titlul de despăgubire/decizia de compensare în puncte. În plus, s-a mai arătat că deciziile autorităților administrative implicate în procesul de restituire/acordare de măsuri reparatorii sunt supuse în final controlului instanței de judecată, singura autoritate competentă să se pronunțe în mod definitiv asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate, potrivit art. 35 alin. (3) din Legea nr. 165/2013, putând dispune restituirea în natură sau, după caz, acordarea de măsuri reparatorii. De altfel, un drept cu caracter civil este considerat „determinat” (pentru a beneficia de protecția art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale) abia în momentul în care cuantumul i-a fost precizat, în condițiile în care dreptul intern prevede o procedură ce cuprinde două faze: prima, în care o jurisdicție statuează cu privire la existența dreptului și o alta în care se fixează cuantumul (a se vedea, în acest sens, Hotărârea din 23 martie 1994, pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza *Silva Pontes împotriva Portugaliei*, paragraful 30).

25. Aceleași considerente de principiu își mențin valabilitatea și în cauza de față, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 17 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 165/2013 urmând să fie respinsă ca neîntemeiată.

26. În ce privește prevederile art. 32 din Legea nr. 165/2013, Curtea a statuat, prin mai multe decizii, că instituirea, în cadrul procedurii administrative, a unui termen de decădere (inițial de 90 de zile, prelungit ulterior la 120 de zile) în care persoanele care se consideră îndreptățite pot completa cu înregistrări dosarele depuse la entitățile investite de lege, urmărește lămurirea unor aspecte de care depinde soluționarea justă a dosarului, fără a fi de natură a tergiversa în mod excesiv tranșarea sa. Termenul este rezonabil, având în vedere scopul său, iar reglementarea criticată este însoțită de anumite garanții împotriva abuzului autorității de a nu răspunde la timp. Astfel, potrivit art. 32 alin. (4) din Legea nr. 165/2013, „*Instituțiile deținătoare au obligația de a elibera, în termen de 30 de zile de*

la data înregistrării cererii, actele doveditoare solicitate”, iar în temeiul art. 36 lit. h) coroborat cu art. 37 din același act normativ, nerespectarea termenelor prevăzute în acest scop constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 10.000 lei la 100.000 lei. În acest sens Curtea Constituțională s-a pronunțat, de pildă prin Decizia nr. 302 din 5 iunie 2014 (paragraful 28), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 558 din 28 iulie 2014, sau Decizia nr. 691 din 27 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 45 din 20 ianuarie 2015 (paragraful 19). Așadar, nu se poate reține încălcarea dispozițiilor art. 44 din Legea fundamentală. Afirmatia autorului excepției potrivit căreia fostul proprietar trebuie să prezinte doar titlul de proprietate, statul trebuind să procure de la diversele instituții celelalte documente de care consideră că are nevoie pentru soluționarea cererii de retrocedare este o simplă opinie personală, care nu se poate converti într-o critică de neconstituționalitate.

27. Având în vedere cele arătate, Curtea constată că sunt neîntemeiate și criticile referitoare la art. 4 teza întâi din Legea nr. 165/2013, care vizează domeniul propriu de reglementare al legii.

28. Referitor la criticile formulate prin raportare la pretinsa nesocotire a dreptului de proprietate privată cu privire la dispozițiile art. 3 alin. (2) din Legea nr. 1/2000, care limitează la 50 ha de proprietar deposedat posibilitatea de reconstituire a dreptului de proprietate, au mai fost, de asemenea, analizate dintr-o perspectivă similară de Curtea Constituțională. Astfel, prin Decizia nr. 43 din 4 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 251 din 11 aprilie 2003, a reținut că acest aspect se referă la o soluție legislativă care corespunde unei opțiuni politice ce ține de competența legiuitorului, nefiind o problemă de contencios constituțional. Curtea a constatat că este dreptul suveran al legiuitorului de a aprecia întinderea și amploarea măsurilor pe care le stabilește prin lege, fără ca instanța de control constituțional să se poată pronunța asupra oportunității vreunei măsuri reparatorii. Aceste considerente de principiu își mențin valabilitatea și în cauza de față.

29. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

I. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, excepție ridicată de Radu Guță în Dosarul nr. 16.272/3/2015 al Curții de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie.

II. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de același autor în același dosar al aceleiași instanțe și constată că dispozițiile art. 4 teza întâi, art. 16, art. 17 alin. (1) lit. a), art. 21, art. 31 alin. (1) și art. 32 din Legea nr. 165/2013 și cele ale art. 3 alin. (2) din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997 sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 17 iulie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Valentina Bărbățeanu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 504

din 17 iulie 2018

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 55 alin. 1 din Codul familiei,
în redactarea anterioară modificării acestora prin Legea nr. 288/2007 pentru modificarea
și completarea Legii nr. 4/1953 — Codul familiei**

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Valentina Bărbățeanu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Luminița Nicolescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 55 alin. 1 din Codul familiei, excepție ridicată de Marioara Deliu, în calitate de reprezentant legal al minorului Sorinel Mocanu în Dosarul nr. 811/339/2016 al Judecătoriei Zimnicea și care constituie obiectul Dosarului nr. 908D/2017 al Curții Constituționale.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, arătând că, în practica sa, Curtea Constituțională a statuat că textele de lege criticate sunt în deplină concordanță cu prevederile constituționale și din celelalte acte normative internaționale. Apreciază că nu au intervenit elemente noi, de natură a determina reconsiderarea acestei jurisprudențe a instanței de contencios constituțional.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 8 februarie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 811/339/2016, **Judecătoria Zimnicea a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 55 alin. 1 din Codul familiei**, excepție ridicată de Marioara Deliu, în calitate de reprezentant legal al minorului Sorinel Mocanu, într-o cauză având ca obiect soluționarea unei acțiuni în tăgada paternității introdusă de minor, prin reprezentant legal.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că textul de lege criticat este neconstituțional în măsura în care acțiunea în tăgada paternității pornită de copil se prescrie în termen de trei ani de la data nașterii copilului. Arată că dispozițiile de lege criticate sunt aplicabile copiilor născuți înainte de 1 octombrie 2011 — data intrării în vigoare a actualului Cod civil —, creându-se astfel o discriminare între copiii născuți înainte de acest moment și cei născuți ulterior acestei date. Conform dispozițiilor art. 433 alin. (1) din Codul civil, pentru copiii născuți după intrarea în vigoare a Codului civil, acțiunea în

tăgada paternității nu se prescrie în timpul vieții copilului. Se arată că, dacă se acceptă că dreptul material la acțiune în stabilirea paternității este imprescriptibil numai pentru cei născuți după o anumită dată — cea a intrării în vigoare a Codului civil —, excluzându-i de la aplicarea acestui text pe cei care, deși în viață, sunt născuți anterior momentului modificării legii, suntem în prezența unei discriminări, deoarece și unii, și alții sunt în situații juridice identice — de copii a căror paternitate rezultată din actul de naștere nu este cea reală și care doresc să își stabilească paternitatea adevărată — deosebirea dintre aceștia făcând-o doar hazardul nașterii. Se susține că intervenția unei modificări legislative nu poate justifica discriminarea menționată. Autorul excepției arată că, în opinia sa, dreptul material la acțiunea în tăgada paternității promovată de copil trebuie să fie în mod egal recunoscut tuturor subiecților aflați în această situație juridică, indiferent de data nașterii. Consideră că nu se asigură copilului un regim de protecție real pentru a putea introduce o acțiune în tăgada paternității. Până la vârsta de trei ani, adică vârsta până la care, potrivit textului de lege criticat, copilul poate sesiza instanța, acesta nu poate avea o reprezentare reală a situației juridice privind paternitatea sa, iar lăsarea posibilității de a introduce acțiunea la latitudinea altor persoane, de multe ori neglijente sau neinteresate, ca în cazul de față, lasă fără protecția specială prevăzută de Constituție copiii aflați într-o astfel de situație juridică.

6. **Judecătoria Zimnicea** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În susținerea acestui punct de vedere arată că nu există o discriminare între copiii născuți înainte de data intrării în vigoare a Codului civil și cei născuți ulterior acestei date, întrucât dispozițiile Codului civil nu se pot aplica retroactiv. Pentru copiii născuți înainte de 1 octombrie 2011, termenul de prescripție a început să curgă sub imperiul dispozițiilor din Codul familiei, neputând fi acceptată o critică de neconstituționalitate argumentată pe dispozițiile unei legi ulterioare — Codul civil — care prevede caracterul imprescriptibil al acțiunii în tăgada paternității. Instanța face referire, în opinia sa, la faptul că, potrivit art. 55 alin. 2 din Codul familiei, se permite formularea acțiunii de către copil și în termen de 3 ani de la data majoratului, existând, așadar, un remediu în situația în care acțiunea nu a fost introdusă de reprezentantul legal în timpul minorității.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Precizează că, urmare a modificării art. 55 din Codul familiei prin Legea nr. 288/2007, dreptul la acțiunea în tăgăduirea paternității pentru mamă și pentru copil se prescrie în termen de 3 ani de la data nașterii copilului, iar, pentru soțul mamei, termenul curge de la data când acesta a luat cunoștință

de nașterea copilului. Prin această modificare, legiuitorul a înlăturat o situație de inegalitate între titularii dreptului la acțiune în tăgăduirea paternității, și anume soțul mamei, pe de o parte, și mamă și copil, pe de altă parte, prin stabilirea aceluiși termen de prescripție, chiar dacă acest termen curge de la date diferite. Apreciază că stabilirea acestui termen a fost făcută cu respectarea art. 3 alin. 1 din Convenția cu privire la drepturile copilului, care prevede că „în toate acțiunile care privesc copiii, întreprinse de instituțiile de asistență socială publice sau private, de instanțele judecătorești, autoritățile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala”. Arată, totodată, că exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât cu respectarea cadrului legal stabilit de legiuitor, care, potrivit art. 126 alin. (2) din Constituție, are legitimitatea constituțională de a stabili procedura de judecată. Aceasta implică și reglementarea unor termene, după a căror expirare valorificarea dreptului nu mai este posibilă. Or, întrucât dispozițiile Codului civil nu pot fi aplicate retroactiv, nu se poate vorbi despre un tratament discriminatoriu pentru copiii născuți înainte ori după intrarea lui în vigoare.

9. **Avocatul Poporului** arată că își menține punctul de vedere reținut de Curtea Constituțională în Decizia nr. 538 din 18 octombrie 2005, în sensul constituționalității prevederilor de lege supuse controlului de constituționalitate în cauza de față.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie, astfel cum rezultă din motivarea scrisă aflată la dosarul cauzei, prevederile art. 55 din Codul familiei, în forma în vigoare ulterior modificărilor survenite prin Legea nr. 288/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 4/1953 — Codul familiei, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 749 din 5 noiembrie 2007, care aveau următoarea redactare:

— Art. 55: „*Acțiunea în tăgăduirea paternității se prescrie în termen de 3 ani de la data nașterii copilului. Pentru soțul mamei, termenul curge de la data la care a luat cunoștință de nașterea copilului.*”

Dacă acțiunea nu a fost introdusă în timpul minorității copilului, acesta o poate porni într-un termen de 3 ani de la data majoratului său.

Reclamantul poate fi repus în termen, în condițiile legii.”

13. Pentru corecta stabilire a obiectului excepției de neconstituționalitate, Curtea se va raporta la legea în vigoare la momentul nașterii copilului a cărui paternitate este în discuție. Având în vedere că obiectul acțiunii în cursul judecării căreia a fost ridicată excepția de neconstituționalitate îl reprezintă soluționarea acțiunii în tăgăduirea paternității în ceea ce privește un copil născut la data de 18 martie 2005, deci anterior intrării în vigoare a Legii nr. 288/2007 prin care a fost modificat art. 55 din Codul familiei, rezultă că, în speță, sunt incidente prevederile art. 55 în redactarea pe care o avea la acel moment, întrucât legea nu poate fi aplicată retroactiv. La momentul astfel

individualizat, adică cel al nașterii copilului, textul de lege avea următorul conținut normativ:

— Art. 55: „*Acțiunea în tăgăduirea paternității se prescrie în termen de șase luni de la data când tatăl a cunoscut nașterea copilului.*”

În cazul în care mai înainte de împlinirea acestui termen, tatăl a fost pus sub interdicție, un nou termen curge pentru tutore de la data când acesta a aflat despre nașterea copilului.

Dacă acțiunea nu a fost pornită de acesta, ea poate fi pornită de tată după ce i s-a ridicat interdicția, înăuntrul unui nou termen de șase luni.”

14. Curtea observă că doar art. 55 alin. 1 din Codul familiei, în redactarea anterioară Legii nr. 288/2007, are incidență în cauză, din dosar nerezultând că s-ar pune problema punerii sub interdicție a tatălui.

15. Așadar, Curtea va exercita controlul de constituționalitate asupra prevederilor art. 55 alin. 1 din Codul familiei în redactarea anterioară modificării acestora prin Legea nr. 288/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 4/1953 — Codul familiei.

16. În opinia autorului excepției, textele de lege criticate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 16 alin. (1), care consacră principiul egalității în drepturi, fără privilegiu și fără discriminări, și art. 49 alin. (1) privind protecția copiilor și a tinerilor. Se invocă și art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale privind interzicerea discriminării.

17. În ce privește admisibilitatea excepției, Curtea reține că Codul familiei a fost abrogat expres prin art. 230 lit. m) cuprins în capitolul X din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011. Potrivit prevederilor art. 47 din Legea nr. 71/2011, „*Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare*”. În consecință, pentru copiii născuți înainte de acest moment rămâne aplicabil Codul familiei. Având în vedere și Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, prin care Curtea Constituțională a stabilit că sintagma „*în vigoare*” din cuprinsul dispozițiilor art. 29 alin. (1) și ale art. 31 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 este constituțională în măsura în care se interpretează în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 55 alin. 1 din Codul familiei, în redactarea anterioară modificării acestora prin Legea nr. 288/2007, este admisibilă, Curtea urmând să se pronunțe pe fondul acesteia.

18. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că autoarea acesteia susține, în esență, că, sub aspectul termenului de introducere a acțiunii în tăgăduirea paternității, apare o discriminare între copiii născuți înainte de intrarea în vigoare a actualului Cod civil și cei născuți ulterior acestui moment, având în vedere că art. 433 alin. (2) din actul normativ menționat prevede că, pentru copiii născuți după intrarea sa în vigoare, acțiunea în tăgăduirea paternității nu se prescrie în timpul vieții copilului.

19. Curtea nu poate reține această critică, în condițiile în care norma aplicabilă în cauză este cea cuprinsă în art. 55 alin. 1 din Codul familiei în redactarea anterioară modificărilor survenite prin Legea nr. 288/2007. Astfel, textul de lege menționat prevede

doar pentru tată un termen de 6 luni de la data când a cunoscut nașterea copilului în care acesta poate introduce acțiunea în tăgada paternității. Prin Decizia nr. 349 din 19 decembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 240 din 10 aprilie 2002, pronunțându-se asupra prevederilor art. 54 alin. 2 din Codul familiei, referitoare la titularii dreptului de a introduce acțiunea în tăgada paternității, Curtea a constatat că acestea sunt neconstituționale în măsura în care nu recunosc decât tatălui, iar nu și mamei și copilului născut în timpul căsătoriei dreptul de a porni această acțiune. În ce privește termenul de exercitare a dreptului la acțiune, atunci când titularii ai acestuia sunt mama sau copilul, devin aplicabile regulile generale ale dreptului comun, care conferă caracter imprescriptibil acțiunilor având ca obiect un drept personal nepatrimonial, justificat de caracterul perpetuu al drepturilor nepatrimoniale și de faptul că sunt indisolubil legate de titularul lor.

20. Curtea observă, așadar, că, în realitate, nu există nicio diferență de tratament juridic între copiii născuți după intrarea în vigoare a Codului civil (1 octombrie 2011) și cei născuți în perioada de referință care trebuie avută în vedere în soluționarea cauzei în care s-a ridicat prezenta excepție, în considerarea datei de naștere a copilului (18 martie 2005), care corespunde perioadei anterioare intrării în vigoare a Legii nr. 288/2007, și anume, mai exact, între 10 aprilie 2002 (adică data publicării în Monitorul Oficial al României a Deciziei nr. 349 din 12 decembrie 2001 prin care s-a recunoscut și copilului, și mamei acestuia dreptul de a introduce acțiunea) și 9 noiembrie 2007 (adică data intrării în vigoare a Legii nr. 288/2007, care a introdus un termen de 3 ani pentru toți titularii acestui drept).

21. Curtea constată, așadar, că ambele categorii de copii cu referire la care autoarea excepției susține, în motivarea criticii de neconstituționalitate, că ar fi supuse unui tratament juridic inegal, contrar prevederilor art. 16 alin. (2) din Legea fundamentală, categorii diferențiate în funcție de perioada nașterii, beneficiază de dreptul de a introduce acțiunea în tăgada paternității fără limitare în timp, astfel că nu se poate reține existența vreunei discriminări.

22. Dreptul la acțiune a fost limitat în timp în perioada de activitate a Legii nr. 288/2007, copiii născuți în acest interval,

respectiv 9 noiembrie 2007—1 octombrie 2011, putând să îl exercite doar în termen de 3 ani de la naștere sau de 3 ani de la majorat, dacă nu a fost exercitată de reprezentantul legal în termenul menționat. Chiar și pentru această ipoteză, examinând dispozițiile art. 47 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, potrivit căroră „*Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare*”, Curtea a statuat că situația diferită în care se află titularii dreptului la acțiunea în tăgada paternității, în funcție de data nașterii copilului a cărui paternitate se contestă, derivă din succesiunea în timp a actelor normative în materie, mai concret, din aplicarea principiului general de drept *tempus regit actum*. În acest sens sunt Decizia nr. 1.062 din 11 decembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 56 din 24 ianuarie 2013, și Decizia nr. 196 din 7 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 425 din 6 iunie 2016 (paragraful 17). Prin deciziile citate, Curtea a precizat că, privită din această perspectivă, deosebirea de tratament juridic apare ca fiind întemeiată pe un criteriu obiectiv și rezonabil, fiind astfel de neconceput, în acord cu principiul constituțional al neretroactivității legii civile, ca legea nouă să se aplice și copiilor născuți înainte de intrarea ei în vigoare, respectiv efectele juridice ale legii noi să fie aplicabile și unei situații trecute, și anume nașterea copilului.

23. În concluzie, față de toate cele mai sus arătate, Curtea consideră că nu pot fi reținute criticile formulate prin raportare la pretinsa încălcare a principiului egalității în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. În același timp, reamintește cele statuate în jurisprudența sa, de exemplu, în Decizia nr. 847 din 10 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 128 din 18 februarie 2016, paragraful 21, în sensul că revine instanței judecătorești competența de a aplica și interpreta în mod corect legea civilă atât prin prisma aplicării sale în timp, cât și a conținutului său normativ.

24. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Marioara Deliu, în calitate de reprezentant legal al minorului Sorinel Mocanu în Dosarul nr. 811/339/2016 (număr în format vechi 882/2016) al Judecătoriei Zimnicea — Secția mixtă fond și constată că dispozițiile art. 55 alin. 1 din Codul familiei în redactarea anterioară modificării acestora prin Legea nr. 288/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 4/1953 — Codul familiei sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Zimnicea — Secția mixtă fond și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 17 iulie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Valentina Bărbățeanu

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC
— Prețuri pentru anul 2019 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC
— Prețuri pentru anul 2019 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	70 lei/an
--	-----------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

